

FARMACEUTA

1. Informacje ogólne

Farmaceuta zajmuje się lekami od momentu badań laboratoryjnych i opracowania ich składu, eksperymentalnego potwierdzenia ich działania, poprzez nadzorowanie produkcji, sprzedaż do aptek, do sprzedaży w samych aptekach.

W zawodzie farmaceuty są możliwe następujące specjalizacje: analityka farmaceutyczna, biotechnologia w ochronie zdrowia, ekotoksykologia i promocja zdrowia, farmacja przemysłowa, farmacja kliniczna i szpitalna, farmakoekonomika, fitochemia i fitoterapia, kosmetologia, projektowanie substancji leczniczych, toksykologia leków i żywności. Farmaceuta może zatem po ukończonych studiach pracować w aptekach (ogólnodostępnych i szpitalnych), hurtowniach farmaceutycznych, przemysle farmaceutycznym, w inspekcji farmaceutycznej oraz urządach i instytucjach działających w dziedzinie farmacji i ochrony zdrowia.

Opracowane na poziomie teoretycznym receptury leków, na poziomie badań laboratoryjnych są weryfikowane przez farmaceutów przeprowadzających odpowiednio dobrane eksperymenty i do wiadczenia chemiczne. Badając daną recepturę leku, skład chemiczny, jako i sposób działania w praktyce, testując jej skuteczność, działania uboczne, toksyczność. Używając do tego specjalistycznych urządzeń, a także przeprowadzając testy na zwierzętach laboratoryjnych.

Zatwierdzony lek może zostać przekazany do produkcji, organizowanej i nadzorowanej technologicznie również przez wyspecjalizowanego farmaceutę. Procesem sprzedaży wyprodukowanego leku zajmują się przedstawiciele handlowi z wykształceniem farmaceutycznym. Do ich zakresu obowiązków należy propagowanie wiedzy na temat nowego leku, jego należyta reklama i sprzedaż (np. do aptek bądź hurtowni farmaceutycznych). Lek pojawia się w aptece, gdzie przekazywaniem informacji o jego właściwościach oraz sprzedaż zajmuje się farmaceuta pracujący w aptece (aptekarz). Farmaceuta doradza klientom w kwestii zakupu leków

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

sprzedawanych bez recept, realizuje recepty wydawane przez lekarzy różnych specjalności oraz, sporadycznie, samodzielnie przygotowuje leki w aptece według zaleceń lekarza.

Niezależnie od stanowiska i miejsca, praca farmaceuty wiąże się z długotrwałym stanieniem, osoby wykonujące ten zawód są więc narażone na ryzyko wystąpienia schorzeń psychicznych (np. lęków).

W pracy laboratoryjnej oraz przy produkcji leków farmaceuta często wykorzystuje specjalistyczną aparaturę – maszyny i urządzenia produkcyjne czy precyzyjne narzędzia pomiarowe (np. do odmierzania odpowiedniej ilości danych substancji przy produkcji leków recepturowych w aptekach).

Farmaceuta ma częste kontakty z ludźmi, niezależnie od tego, czy pracuje w aptece czy przy produkcji leków. Niewątpliwie najczęstsze i najbardziej intensywne kontakty z ludźmi ma przedstawiciel handlowy oraz farmaceuta pracujący w aptece. W przypadku pozostałych miejsc zatrudnienia kontakty są nieco mniej intensywne, jednak konieczne, ponieważ najczęściej praca farmaceuty ma charakter zespołowy.

Pracę farmaceuty zalicza się do prac lekkich. Godziny pracy są zróżnicowane niezależnie od miejsca zatrudnienia i charakteru pracy. Apteki są zwykle otwarte przez kilkanaście godzin dziennie, w związku z czym farmaceuta pracuje tu w systemie zmianowym, czasem również w nocy, gdy apteka ma dyżur nocny. Podobna sytuacja może mieć miejsce w aptekach szpitalnych oraz laboratoriach szpitalnych. Farmaceuta wykonujący pracę przedstawiciela handlowego pracuje na ogół kilkanaście godzin dziennie i grafik jego pracy bywa zróżnicowany. Farmaceuci zatrudnieni na pozostałych stanowiskach mają przeważnie stałe godziny pracy.

Farmaceuta jest okresowo nadzorowany. Na ogół jest on rozliczany z efektów swojej pracy i jej jakości. Wyjtkiem są apteki i hurtownie farmaceutyczne, gdzie rozlicza się dokładnie ze stanu kasy oraz nadzoruje wydawanie leków i przygotowywanie specjalnych leków recepturowych.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Praca ta wiąże się z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, ale również z odpowiedzialnością za pracę innych ludzi (np. kierownik apteki), a także finansową, np. za sprzedaż, z którego korzysta farmaceuta.

Jest to praca o charakterze zrutynizowanym, kolejne zadania wykonywane przez farmaceutę, szczególnie dotyczące badań laboratoryjnych i procesu produkcji leków, muszą być wykonywane według ściśle ustalonych reguł i zasad bezpieczeństwa.

Osoby wykonujące zawód farmaceuty narażone są na wiele czynników niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia. Farmaceuci mają kontakt z substancjami chemicznymi, co może być przyczyną zatrucia, poparzeń lub alergii. Kontakt z materiałem biologicznym zwiększa ryzyko chorób zakaźnych.

2. Wymagania

Studia farmaceutyczne są bardzo trudne i wymagają zapamiętywania ogromnej ilości informacji, którą później farmaceuci muszą umieć wykorzystać w pracy zawodowej. Z tego względu farmaceuta musi charakteryzować się dobrą pamięcią. Innymi cechami niezbędnymi do wykonywania zawodu są: odpowiedzialność, dokładność oraz wytrzymanie na długotrwały wysiłek związany z wielogodzinnym stanieniem. Cechą konieczną jest również zdolność koncentracji uwagi na tym samym zadaniu przez dłuższy czas oraz umiejętność logicznego myślenia i dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych w przypadku pracy koncepcyjnej nad składem leku oraz sprawdzania jego właściwości poprzez badania laboratoryjne. Pracując w zespole badawczym, farmaceuta musi potrafić współdziałać z innymi, a także umieć precyzyjnie myśleć i przekazywania informacji w jasny i przejrzysty sposób.

Przedstawiciele handlowi powinni cechować się samodzielnością, niezależnością, inicjatywnością, muszą także umieć nawiązywać kontakty z ludźmi i postępowania z nimi.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Przydatne są uzdolnienia techniczne ułatwiające korzystanie z aparatury laboratoryjnej.

Farmaceuta nie musi spełniać szczególnych wymagań fizycznych i zdrowotnych, jego praca bowiem wymaga niewielkiego obciążenia fizycznego. Powinien jednak odznaczać się dobrą sprawnością narządu wzroku, prawidłowo rozpoznawać barwy oraz dobrze rozróżniać małe szczegóły pracy wzrokowej. Ponadto powinien odznaczać się dobrym zmysłem powonienia oraz zręcznością rąk i palców, koniecznymi do wykonywania precyzyjnych czynności.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikami utrudniającymi pracę w zawodzie są: zaburzenia niewielkiego stopnia sprawności kończyn górnych w zakresie zręczności palców i rąk (ze względu na fakt, że praca ta wiąże się z wykonywaniem zadań wymagających precyzji), wady i dysfunkcje narządu wzroku niedające się korygować szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, brak prawidłowego rozpoznawania barw, widzenia stereoskopowego, prawidłowego pola widzenia oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej, zmysłu równowagi i zmysłu dotyku oraz wuchu.

Na niektórych stanowiskach, z uwagi na pracę polegającą na bezpośrednim kontakcie z klientami lub studentami, utrudnieniem są znacznego stopnia zaburzenia w zakresie narządu słuchu, które nie mogłyby skorygowane aparatem słuchowym.

Bezwzględnym przeciwwskazaniem są choroby skóry rąk, a także alergia kontaktowa i wziewna na związki chemiczne. W zawodzie farmaceuty nie mogą pracować osoby z uzależnieniami, z uwagi na łatwy dostęp do środków psychotropowych i narkotyków.

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

W zawodzie farmaceuty, na wybranych stanowiskach pracy, mogą pracować osoby z dysfunkcją kończyn dolnych, nawet w stopniu znacznym, w tym osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich, pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska i stanowiska pracy. Polecana jest praca naukowa.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Zawód ten mogą wykonywać osoby z dysfunkcją narządu wzroku, dając się skorygować szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi i nieutrudniając widzenia nawet drobnych szczegółów oraz barw.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Możliwe jest wykonywanie zawodu przez osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu pod warunkiem, że niepełnosprawność ta daje się skorygować za pomocą aparatów słuchowych (osoby słabosłyszące).

Możliwość zatrudnienia osób głuchych i głuchoniemych jest ograniczona. Osoby te mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy warunkowo, po racjonalnym dostosowaniu zakresu zadań, identyfikacji indywidualnych barier i przystosowaniu środowiska oraz stanowiska pracy (technicznym i organizacyjnym).

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Z uwagi na ograniczoną mobilność osób z dysfunkcją kończyn dolnych, mogą one wykonywać pracę na wybranych stanowiskach, pod warunkiem właściwej organizacji, tak aby niektóre lub wszystkie zadania mogły być realizowane w pozycji siedzącej. Dlatego może być potrzebna eliminacja lub ograniczenie niektórych zadań.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

lub uzgodnienia odpowiednio zorganizowanej współpracy między pracownikami danej placówki.

W pracowni osoba z niepełnosprawnością może potrzebować wielorakich udogodnień związanych z dostosowaniem stanowiska i dbałością o bezpieczeństwo. Dotyczy to biurka, siedziska i wykorzystywanych sprzętów.

Osoby z niewielkimi dysfunkcjami kończyn dolnych, poruszające się o kulach, mogą potrzebować zainstalowania uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie w czasie stania. Kolejną możliwą adaptacją to dostosowanie wielkości stanowiska pracy i wysokości blatów biurka do indywidualnych potrzeb oraz umieszczenie wykorzystywanych urządzeń w zasięgu ręki pracownika. Również siedzisko należy przystosować do indywidualnych potrzeb pracownika z niepełnosprawnością (regulowana wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnósek, blokada kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie, regulowane i odchylane podłokietniki).

W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich jest wymagana likwidacja barier architektonicznych w miejscu i środowisku pracy. Ciągłe komunikacyjne powinny być wystarczająco szerokie i pozbawione progów, również drzwi do pomieszczeń i wind muszą mieć odpowiednią szerokość. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych w drodze do zakładu pracy. W miejscu pracy trzeba powiększyć przestrzeń manewrową wokół stanowiska pracy oraz dostosować wielkość stanowiska pracy do indywidualnych potrzeb i zapewnić dostępność wykorzystywanych urządzeń i materiałów. Należy oczywiście lub całkowicie wyeliminować zadania i czynności wymagające dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku niewielkiego stopnia powinny stosować szkła korekcyjne bądź soczewki kontaktowe, mogą także wykorzystywać

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

oprzyrządowanie powiększające (np. lupy powiększające, lunety, monokulary). Należy w określonych sytuacjach częściowo lub całkowicie wyeliminować zadania i czynności robocze wymagające dobrej koordynacji ruchowo-wzrokowej. Niezbędne jest dobre przygotowanie stanowiska pracy – doświetlenie stanowiska pracy, przygotowanie kontrastowego (ciemnego) tła biurka, eliminacja potencjalnych różnic oświetlenia (matowanie powierzchni).

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby słabosłyszące

Osoby słabosłyszące powinny korygować słuch aparatem słuchowym (zwłaszcza w określonych pasmach mowy) w stopniu umożliwiający swobodne, werbalne komunikowanie się (słuch wydolny socjalnie). Zaleca się ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu pracy w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz poprawy warunków komunikacji werbalnej.

Wskazane jest rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizację świetlną, wizyjną lub wibracyjną, uzupełniając dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa w miejscach potencjalnego przebywania pracownika.

Zaleca się, aby w miarę możliwości urządzenia teleinformatyczne, takie jak telefon, komputer itp., były dostosowane do aparatów słuchowych (np. mogłyby wyposażone w systemy pętli indukcyjnej lub systemy FM). Urządzenia komunikacyjne mogłyby również wyposażone w sygnalizację wizyjną, drgań lub opartą na przewodnictwie kostnym.

Osoby głuche i głuchonieme

Istnieje możliwość zatrudnienia osoby z tego rodzaju niepełnosprawności. Wymaga to jednak właściwej organizacji pracy – w przypadku osób głuchoniemych konieczna jest znajomość przez otoczenie (przynajmniej jedną osobę) języka

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

migowego b d stała współpraca pracodawcy z profesjonalnym tłumaczem tego języka (możliwość korzystania z tłumacza języka migowego on-line). W komunikowaniu się z zespołem współpracowników pomagają znaki b d symbole ułatwiające szybkie porozumiewanie w trakcie pracy. Ponadto niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa pracy poprzez zainstalowanie np. sygnalizacji świetlnej, wizyjnej lub wibracyjnej, informującej o ewentualnym niebezpieczeństwie w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (pomieszczenie pracy, toaleta, pokój socjalny itp.) lub o stanie wykorzystywanych urządzeń.

Zaleca się, aby osobie z tego rodzaju niepełnosprawnością był przydzielony opiekun na wypadek ewakuacji.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.